

Дмитренко М. А.

ЕКОНОМІКА І РЕГІОН

№ 2 (9)
2006

ЕКОНОМІКА И РЕГИОН

ECONOMIC AND REGION

Науковий вісник Полтавського національного технічного
університету імені Юрія Кондратюка. Квітень 2006 р.

Вид видання - науковий журнал. Видається з липня 2003 р. Виходить чотири рази на рік. Свідectво про державну реєстрацію KB 7560 видане 15.07.2003 р. Державним комітетом інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України. Включений ВАК України до переліку фахових видань № 15.

Редакційна колегія:

ОНИЩЕНКО В.О. - д.е.н., проф., ректор Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка, зав. кафедри фінансів Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка - головний редактор; ГРИШКО В.В. - д.е.н., проф., зав. кафедри менеджменту і маркетингу Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка - заступник головного редактора; ДУБІЩЕВ В.П. - д.е.н., проф., зав. кафедри економічної теорії Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка - відповідальний секретар; КОЗЬМЕНКО С.М. - д.е.н., проф., зав. кафедри менеджменту Української академії банківської справи; ОПРЯ А.Т. - д.е.н., проф., зав. кафедри обліку та аудиту Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка; ПОВАЖНИЙ О.С. - д.е.н., проф., проректор Донецької державної академії управління, зав. кафедри фінансів; ПИЛА В.І. - д.е.н., проф., заст. директора Науково-дослідного інституту Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України; НІКОЛЕНКО С.С. - д.е.н., проф., зав. кафедри економіки підприємства Полтавського університету споживчої кооперації України; ШЕВЧЕНКО А.Ф. - д.е.н., проф. кафедри економічної теорії Полтавського університету споживчої кооперації України; ЧМИР О.С. - д.е.н., проф., зав. сектором НДІ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України; ПАЛАНТ О.А. - доц., відповідальний редактор.

Друкуються за рішенням Вченої ради Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка (протокол № 9 від 24.04.2006 р.)
Верстка І.С. Яркова. Літредактор О.О. Яркова. Коректор Н.В. Панасенко.

Засновник і видавець журналу - Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка: 36601, Полтава, Першотравневий просп., 24. Тел.: 8(05322) 2-98-75; факс: 8(05322) 2-28-50.

Назва, концепція, зміст і дизайн журналу "EIP" є інтелектуальною власністю редакції журналу "Економіка і регіон" і охороняється законом про авторські і суміжні права. При передруці посилання на журнал "EIP" обов'язкове. Матеріали друкуються мовою оригіналу.

Здано до набору 20.03.2006 р. Підписано до друку 24.04.2006 р.

Формат 60x80 1/8. Ум.-друк. арк. - 16,1. Тираж 300 прим. Замовлення № 126. Надруковано Редакційно-видавничим відділом Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. 36601, Полтава, Першотравневий просп., 24. Тел.: 8(05322) 2-98-75, e-mail: v17@pntu.poltava.ua

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

- 3 В.О. ОНИЩЕНКО. Розвиток бізнес-освіти в Україні
6 І.Б. ЧИЧКАЛО-КОНДРАЦЬКА. Проблеми організації
ефективної роботи промислових підприємств після приватизації
8 О.В. МАРЧЕНКО. Удосконалення управління проектами
при реструктуризації промислових підприємств
11 Н.А. БУЛАХ. Використання інноваційно-інвестиційних
стратегій управління регіоном для підвищення його конкурентоспроможності та економічної безпеки

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ, ПЛАНУВАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

- 16 М.М. ХОМЕНКО. Управлінські рішення зі збільшення
прибутковості реалізації парафіну в умовах невизначеності при
виході на зовнішні ринки
19 С.В. БОРЗЕНКОВ. STP-маркетинг як основа формування
маркетингової стратегії підприємства
23 Н.В. ПАСІЧНИК, М.В. КОБИЛЬОХА. Методичні аспекти
оптимізації механізму управління виробничим потенціалом
гірничорудних підприємств
29 Н.Б. ТКАЧЕНКО. Проблеми законодавчого регулювання
закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти

© Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, "Економіка і регіон", 2003

У НОМЕРІ:

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

3 ОНИЩЕНКО В.О., НІКОНОВ А.В. Сучасний стан та проблеми розвитку підприємств нафтогазового комплексу регіонів України

8 КАМІНСЬКА Т.М. Шляхи формування і розвитку ринку приватних медичних послуг

12 БЕРЕЖНА А.Ю. Основні складові організаційно-економічного механізму упорядкування тарифної політики держави у комунальному господарстві

15 КОМЕЛІНА О.В. Проблемно-орієнтована оцінка розвитку потенціалу науково-інноваційного комплексу регіону

19 ГОРЬОВИЙ В.П. Сімейні господарства: сутність та проблеми розвитку

24 СОКУРЕНКО П.І. Соціальна відповідальність бізнесу

28 ДІДУР С.В., ВІРБУЛЕВСЬКА О.В. Особливості страхування у вільних економічних зонах України

31 ФИСУН І.В. Інвестиційний зміст регіонального страхового фонду

35 БАЛИК Т.В. Інструменти та важелі організаційно-економічного механізму розвитку містобудування

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

39 БІЛОШАПКА В.А. Реалізація конкурентних переваг низьких витрат в практиці ТНК

43 ГРАБОВЕЦЬКИЙ Б.Є., ГОЛОДНЯК С.В. Вдосконалення факторного аналізу на основі виробничих функцій

48 ДЕРКАЧ Т.М., ДМИТРЕНКО Т.А. Нові освітні технології в системі післядипломної освіти

50 РОМАНЕНКО І.П. Системний підхід до маркетингового управління конкурентоспроможністю АПК України в світлі глобалізації економічного простору

54 БАБИЧ М.М. Удосконалення механізму орендних відносин в сільському господарстві

58 ХРИСТОФОРОВА І.В. Оцінка найпоширеніших методів визначення економічної небезпеки підприємств

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

62 ІВАНЮТА В.Ф., ЧИЧКАЛО-КОНДРАЦЬКА І.Б. Еволюція наукової думки щодо регіонального підходу до соціально-економічних систем в Україні

68 БІЛОКОНЬ О.М., СКРИЛЬ В.В., СКРИЛЬНИК А.С. Термінологічне уточнення використання слів „процент”, „відсоток”, „процентна”, „відсоткова ставка” у економічній, фінансовій та інвестиційній сферах

71 ІВАНЮТА В.Ф. Сучасні проблеми аграрних відносин: європейські орієнтири

74 КЛИМЕНКО О.В. Управління витратами: генезис і сучасний стан

78 КОСТЯНИК Н.В. Еволюція форм обліку: чинники впливу

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

82 ДІДУР С.В., ГЛУХОВА В.І. Бухгалтерський облік виконання бюджетів у органах Державного казначейства України та напрями його модернізації

87 ЦУР О.В., ЦУР В.П. Регулювання інвентаризаційних різниць відповідно до вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку

90 КУЗНЕЦОВА С.А. Принципи та критерії класифікації облікової інформації

94 ЛИСИЧЕНКО О.О. Облікова політика підприємства – стан та проблеми формування

96 ЧЕРЕВИК Н.В., ЯЦЕНКО Н.М., ЧЕКАР А.А. Визначення повної собівартості продукції в контексті бухгалтерського обліку та економіки

99 ЦВЕТНОВА О.В. Вплив облікової політики на формування та використання прибутку

105 ЛЮБИМОВ М.О. Вплив організації управлінського обліку на формування облікової політики підприємства

108 АСТАХОВА М.М. Удосконалення обліку резервів і забезпечень в контексті облікової політики

113 КУЦЕНКО В.А. Етапи становлення бухгалтерського балансу та напрями його удосконалення

116 КРАВЧЕНКО І.Ю. Економічна сутність податкових розрахунків у системі бухгалтерського обліку

120 ДОННІК І.Г., ВАКУЛЕНКО Т.Є. Нововведення в системі заробітної плати щодо соціального захисту працівників та відображення її в бухгалтерському обліку

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

124 А.М. АРТЕМ'ЄВА. Еколого-економічне обґрунтування платежів при паспортизації пляжів

128 Анотації

132 До уваги авторів

32 Г.М. КРАВЕЦЬ. Особливості проведення тендерів в Україні

35 О.М. ГАРКУШЕНКО. Практична реалізація принципу "забруднювач платить"

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ

38 О.П. КОВАЛЬОВ. Регіоналізація як розв'язання внутрішніх протиріч державної форми організації суспільства

46 В.П. РАТУШНЯК. Недержавні організації – фактор локалізації та глобалізації економіки

52 Р. НАЗІПОВ. Реформування адміністративно-територіального устрою України в контексті глобальних процесів просторової організації суспільства

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ І КРЕДИТ

56 Л.О. ДОРОГАНЬ, Ю.В. КАБАК. Формалізовані процедури оцінки кредитоспроможності підприємства

59 І.М. КАМІНСЬКА. Механізм забезпечення фінансової спроможності регіону

63 К.К. МОРИШАНОВА. Стан та перспективи розвитку ринку факторингових послуг в Україні

66 Р.В. ТОМЯК. Банківське кредитування розвитку малого бізнесу

69 В.О. ЧЕРЕВКО. Модель діагностики тіньових фінансових потоків у галузях економіки регіону

72 О.А. ВИСОЧИНСЬКА. Основні складові програмно-цільового методу в бюджетному процесі в Україні

75 М.В. КОНТАРЕВА. Звіт про виконання державного бюджету та його роль в бюджетному процесі

78 Ю.В. ТАБЕНСЬКА. Механізм взаємодії розпорядників бюджетних коштів та органів державного казначейства України

81 В.А. ВАРДЕВАНЯН. Імідж та репутація фірми як необхідний атрибут виходу підприємства на фондовий ринок

85 І.В. ЧЕХОВА. Кредитування сільськогосподарських підприємств

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

88 І.Б. ЧЕРНІКОВА, М.І. КОРДЮКОВА. Динамічне бюджетування в обліково-аналітичному інформаційному моделюванні прийняття управлінських рішень

91 Н.М. ЛИСЕНКО, Н.М. БРАЗІЛІЙ. Проблемні питання обліку права постійного користування земельною ділянкою

94 І.Б. ЧЕРНІКОВА, С.І. ЛЯШЕНКО. Удосконалення фінансової звітності ринкових структур управління в моделі прийняття рішень

97 О.А. МОШКОВСЬКА. Принципи організації та формування управлінської звітності на молокопереробних підприємствах України

100 Н.В. ТЛУЧКЕВИЧ. Особливості розподілу непрямих витрат на сільськогосподарських підприємствах

104 Ж.С. ТРУФІНА. Основні підходи до побудови обліку витрат за центрами відповідальності на хлібопекарних підприємствах споживчої кооперації

108 Л.Г. СТОЛЯР. Деякі аспекти обліку прямих витрат на підприємствах лакофарбової промисловості

112 Н.М. НЕСКОРОДЄВА. Категорія "власний капітал" підприємства: сутність і зміст

117 В.А. ЯРЕМЕНКО. Теоретичні основи нормування на підставі трудових циклів.

122 Г.І. СОКОЛЮК. Проблемні питання обліку витрат в об'єднанні співвласників багатоквартирного будинку

127 А.О. ТРУФЕН. Формування інформації про розмір видатків на оплату праці в установах освіти

130 Т.М. ДЕРКАЧ, Т.А. ДМИТРЕНКО. Створення навчального комплексу по дисципліні „Інформатика та комп'ютерна техніка” для студентів спеціальності „Облік і аудит”

133 Анотації

136 Авторам

фінансування, збільшуються з розширенням ринку освітніх послуг.

У сучасних умовах заробітна плата викладача складається тільки з базової частини, яка визначається нормативними положеннями тарифікації. Разом з тим з розгортанням ринкових відносин зростають можливості для збільшення додаткової частини оплати праці професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів. Частка спеціальних надходжень зростає у прибутках державних вузів. Ці кошти більшою частиною отримані від оплати додаткових освітніх послуг, які безпосередньо надають викладачі. Разом з тим, стимулювання праці за рахунок цих коштів здійснюється недостатньо. Ця додаткова частина у вигляді премій може складати пев-

ний процент від їх загальної суми спеціальних надходжень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про оплату праці: Закон України № 108/95-ВР від 24.03.95 р., № 49/96 – ВР від 22.02.96 р., № 50/97-ВР від 06.02.97 р. із змінами внесеними згідно із законом № 20/97-ВР від 23.01.97 р.
2. Про освіту: Закон України № 2477-XII від 18.06.1992 р. Зі змінами і доповненнями.
3. Про впорядкування умов оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери. Постанова від 07.02.2001 р. № 134.
4. Про умови оплати праці працівників вищих навчальних закладів, що мають статус національних. Постанова від 11.07.2002 р. № 992.
5. Андрущенко В. Економіка освіти ринково спрямованого суспільства. – К.: Вища освіта України, 2002. – 10 с.

СТВОРЕННЯ УЧБОВОГО КОМПЛЕКСУ ПО ДИСЦИПЛІНІ „ІНФОРМАТИКА ТА КОМП'ЮТЕРНА ТЕХНІКА” ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ „ОБЛІК І АУДИТ”

Т.М. Деркач, кандидат технічних наук; Т.А. Дмитренко.

Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка

Постановка проблеми. У 2003 р. Україна приєдналася до загальноєвропейської акції під назвою “Болонський процес”, і тим самим увійшла в процес об’єднання вищої освіти Європи в єдину систему, яка передбачає підготовку висококваліфікованих спеціалістів за умови використання в навчальному процесі методів та методик, які забезпечують глибокі теоретичні знання й високу практичну підготовку студентів [1].

Аналіз публікацій по темі. Вхідження української вищої освіти в європейський освітній простір і впровадження нових технологій в освітній процес пов’язано з бурхливим обговоренням того, що і як необхідно змінити в освітніх процедурах і методиках викладання у вищих навчальних закладах України. Окремі фахівці вважають за необхідне розробити процедури управління освітнім процесом, в інших роботах пропонується перехід на багатобальну шкалу вимірювання знань, умінь і навичок студентів, у третіх – дидактичні принципи навчальної діяльності вищих навчальних закладів [2]. В роботі [4] детально аналізуються і порівнюються різні підходи стосовно оцінки знань студентів при запровадженні кредитно-модульної системи в освітній процес.

Постановка завдання. Метою даної статті є викладення методу створення навчально-методичного комплексу за курсом “Інформатика і комп’ютерна техні-

ка” для студентів спеціальності “Облік і аудит”.

Виклад основного матеріалу. В Полтавському національному технічному університеті ім. Ю. Кондратюка впроваджується кредитно-модульна система навчання, яка передбачає цілий ряд новітніх положень: перевірка якості підготовки студентів до кожного заняття, використання більш широкої шкали оцінки знань студентів, вирішальний вплив суми балів, отриманих студентами впродовж вивчення дисципліни, на їх кінцеву оцінку, тощо. При даній системі навчання велика увага приділяється самостійній роботі студентів, використанню новітніх педагогічних методик та сучасних інформаційних технологій.

Організація навчального процесу з дисципліни „Інформатика та комп’ютерна техніка” за кредитно-модульною системою здійснюється на основі “Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка” (2005 р.).

Головними умовами для запровадження КМСОНП є наявність:

- модульної організації навчального процесу;
- системи рейтингового оцінювання знань студентів.

Навчальний модуль – це цілісна функціональна одиниця, яка оптимізує психосоціальний розвиток студента і викладача. Основними психолого-дидактични-

ми засобами реалізації навчального модуля є педагогічна адаптована система понять у вигляді сукупності системи знань, норм і цінностей. Крім цього, це – поетапне суб'єктивне відкриття студентом під паритетним впливом викладача цієї системи в ході пошукової пізнавальної активності і наступного використання її як засобу діяльності.

Модуль дисципліни – самостійна структурно-логічна частина теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни [3].

Навчально-методичний комплекс з дисципліни “Інформатика і комп'ютерна техніка” для студентів спеціальності “Облік і аудит” поділяється на 9 модулів. Кожний модуль вкючає 36 аудиторних годин, який об'єднує декілька тем, близьких за змістом.

Основна частина теоретичного матеріалу вивчається під час аудиторних занять, крім того, навчальним планом передбачена самостійна та індивідуальна робота студентів.

Аудиторні заняття складаються з лекцій та лабораторних робіт. Лекційні заняття розкривають основні проблемні питання по кожному розділу. Лабораторні роботи призначені для придбання практичних навичок роботи на ПК. В комплексі розроблені задачі, які мають повне пояснення по їх виконанню. Для спрощення підготовки до виконання лабораторних завдань переміщення по тексту проводиться за допомогою гіперпосилань. До складу комплексу входять також усі лекції по курсу в електронному вигляді, доступ до яких здійснюється також за допомогою гіперпосилань.

Окремий модуль в комплексі приділяється вивченню створення баз даних. Ще декілька років тому робота з базами даних була долею професійних програмістів. Самі системи не були призначені для простого користувача. З появою банків, акціонерних товариств, приватних компаній бази даних знайшли більш широке застосування. Вивчення систем керування базами даних (СУБД) дуже актуальне для майбутніх бухгалтерів, які повинні вміти самостійно вирішувати проблеми, пов'язані з базами даних. Для цього в курсі вивчається дві системи управління базами даних: Visual Foxpro та MS Access.

Самостійна робота студентів - це специфічний вид навчання, головною метою якого є формування самостійності суб'єкта, що навчається; формування його вмінь, знань та навичок здійснюється безпосередньо через зміст та методи усіх видів навчальних занять. Метою самостійних занять є більш детальне уточнення і роз'яснення студентам найбільш складних питань курсу. В учбово-методичному комплексі наведені питання для самостійного вивчення дисципліни, з наданням джерел, в яких можна знайти відповіді. Крім того, передбачені додаткові індивідуальні консультації, які проводяться в позааудиторний час, тобто в час, відведений для самостійної роботи студентів.

Кредитно-модульна система навчання націлена на забезпечення ритмічної роботи, об'єктом якої є опанування навчального модуля як сукупності навчаль-

ного матеріалу. Кожний навчальний модуль завершується поточним контролем знань і одержанням рейтингової оцінки за різні види занять за модулем. По кожному модулю розроблені тести в програмі Testing v1.0. для перевірки знань студентів.

Протягом вивчення матеріалу студент повинен набрати відповідну кількість балів. Згідно “Тимчасового положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка” (2005 р.) в оцінюванні знань акцент робиться саме на сумуванні балів за 100-бальною шкалою, яка набрана студентами за усі види навчання, а саме: лабораторні заняття, відвідування лекцій, атестаційні та контрольні роботи, самостійне вивчення тем і розділів, виконання індивідуальних завдань, захист курсових робіт, залік, іспит тощо.

Приклад модульно-рейтингового оцінювання знань студентів з дисципліни „Інформатика та комп'ютерна техніка” спеціальності „Облік і аудит” за 1-й семестр: Звітність студента - залік.

Загальна трудомісткість дисципліни ТД = 100 балів і розподіляється таким чином:

- теоретична частина - 26 балів (за кількістю лекційних занять);
- лабораторні заняття - 42 бала (3 модулі по 14 балів
- вивчення апаратного забезпечення, операційної системи, стандартних програм, мережі Інтернет, алгоритмізації та основ програмування, службових програм, текстового редактора). Максимальна оцінка за одне лабораторне заняття – 1 бал;
- модульне тестування – 30 (10 балів за кожен тест);
- виконання самостійної роботи в кожному модулі - 2 бали.

При визначенні підсумкової оцінки складаються результати з усіх видів контролю.

Пропущені з поважних причин контрольні роботи переписуються тільки поза розкладом, за дозволом завідувача кафедри.

За бажанням студент має право скласти залік у повному обсязі з оцінюванням за державною нормованою системою, за умови виконання усіх видів робіт.

Приклад модульно-рейтингового оцінювання знань студентів з дисципліни „Інформатика та комп'ютерна техніка” спеціальності „Облік і аудит” за 2-й семестр:

- Звітність студента - залік;
- Загальна трудомісткість дисципліни ТД = 100 балів і розподіляється таким чином:
- теоретична частина - 7,2 балу (0,5 кількості лекційних занять);
- лабораторні заняття - 22 бали (3 модулі по 14 балів
- вивчення табличного процесора). Максимальна оцінка за одне лабораторне заняття – 1 бал;
- модульне тестування – 30 (10 балів за кожен тест);
- виконання самостійної роботи в кожному модулі - 0,8 балу;
- виконання курсової роботи – 40 балів.

При визначенні підсумкової оцінки складаються

результати з усіх видів контролю.

Оцінювання захисту курсового проекту:

Захист курсової роботи	бали	оцінка
	від 35 до 40	відмінно
	від 29 до 34	добре
	від 23 до 28	задовільно
	не нараховуються	незадовільно

Пропущені з поважних причин контрольні роботи переписуються тільки поза розкладом, за дозволом завідувача кафедри.

За бажанням студент має право скласти залік у повному обсязі з оцінюванням за державною нормованою системою, за умови виконання усіх видів робіт.

Приклад модульно-рейтингового оцінювання знань студентів з дисципліни „Інформатика та комп'ютерна техніка” спеціальності „Облік і аудит” за 3-й семестр

Звітність студента — оцінка за екзамен.

Загальна трудомісткість дисципліни ТД = 100 балів, і розподіляється таким чином:

- теоретична частина — 17 балів (за кількістю лекційних занять);

- лабораторні заняття — 48 балів (3 модулі — вивчення баз даних). Максимальна оцінка за одне лабораторне заняття — 1 бал;

- модульне тестування — 30 (10 балів за кожен тест);

- виконання самостійної роботи в кожному модулі — 5 балів.

При визначенні підсумкової оцінки складаються результати з усіх видів контролю.

Пропущені з поважних причин контрольні роботи переписуються тільки поза розкладом, за дозволом завідувача кафедри.

За бажанням студент має право скласти екзамен з цього курсу в повному обсязі з оцінюванням за дер-

жавною нормованою системою, за умови виконання усіх видів робіт.

Відповідно до тимчасового положення в університеті запропоновано такий критерій оцінки знань студентів:

- “відмінно” - 90-100 балів;

- “добре” - 75-89 балів;

- “задовільно” - 60-74 балів;

- “незадовільно з можливістю повторного складання” - 35-59 балів;

- “незадовільно з обов'язковим повторним курсом” - 1-34 балів.

Висновок. Комплекс може бути застосований при вивченні базового курсу “Інформатика і комп'ютерна техніка” для студентів спеціальності “Облік і аудит”, а також може використовуватися студентами інших спеціальностей. Впровадження модульно-рейтингової системи навчання завдяки спільними зусиллями викладача і наполегливої роботи студента дозволить досягти конкретних результатів у формуванні сучасного спеціаліста.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни “Вища освіта і Болонський процес”: Наказ М-ва освіти і науки України від 21.05.04 № 414.

2. Сейдметова З.С. Тестування: вивчення досвіду США // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. / Кол. авт. — К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. — Вип. 39. — 203 с.

3. Дрючило О. Модульно-рейтингова система оцінки знань студентів з дисципліни “Основи охорони праці” // Освіта, технікуми, коледжі — 2005. — № 1.

4. Гаркаво В., Шипов М. Про необхідність і доречність застосування ступеневого рівня оцінки знань при впровадженні кредитно-модульної системи в освітній процес у вищих навчальних закладах України // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. / Кол. авт. — К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2005. — Вип. 40. — 279 с.